

Acta Psychologica Tyrnaviensia

21

25. výročie Katedry psychológie FF TU
na obnovenej Trnavskej univerzite (1992-2017)

TRNAVA 2017

ACTA PSYCHOLOGICA TYRNAVIENSIA 21

EDITOR

Doc. PhDr. Marián Špajdel, PhD.

VYDAVATEĽ A TLAČ

Spolok Slovákov v Poľsku
v spolupráci s Filozofickou fakultou
Trnavskej univerzity v Trnave

Towarzystwo Słowaków w Polsce
ul. św. Filipa 7, 31-150 Kraków
zg@tsp.org.pl, www.tsp.org.pl

Filozofická fakulta Trnavskej univerzity v Trnave
Hornopotočná 23, 918 43 Trnava
+421 33 5939303
katpsych@truni.sk, fff.truni.sk

© Towarzystwo Słowaków w Polsce, 2017

© Filozofická fakulta Trnavskej univerzity v Trnave, 2017

ISBN 978-83-8111-026-6

Výskum šikanovania v prostredí školy

Recenzia publikácie

Miroslava ADAMÍK ŠIMEGOVÁ, Peter SZELIGA (2012). *Výskum šikanovania v prostredí školy*. Trnava: Typi Universitatis Tyrnaviensis, 128s. ISBN 978-80-8082-543-0

Autorka recenzie

M Á R I A D Ě D O V Á

Autori vedeckej monografie Mgr. Miroslava Adamík Šimegová, PhD. a PhDr. Peter Szeliga, PhD. prinášajú do psychologickkej literatúry obohacujúci pohľad z problematiky šikanovania na školách. Ide o prvé vydanie monografie v brožovanej väzbe v rozsahu 128 strán.

Mgr. Miroslava Adamík Šimegová, PhD. v oblasti výskumu šikanovania nie je nováčikom, priniesla do psychológie šikanovania viaceré publikácie: Adamík Šimegová M. & Kováčová, B. (2011). Kognitívne, emocionálne a morálne aspekty školského šikanovania a ich využitie v prevencii šikanovania na základnej škole, ako aj monografiu Adamík Šimegová M. & Kováčová, B. (2011). Šikanovanie v prostredí školy. Možnosti prevencie a zvládania.

Predkladaná monografia je rozdelená do 3 kapitol, pričom nosná časť je venovaná výskumu psychologických aspektov šikanovania. V prvej kapitole sa autori venujú teoretickému chápaniu školského šikanovania, poukazujú na spoločné rysy, ktorými sa šikanovanie ako sociálno – patologické správanie odlišuje od iných foriem násilia a agresie. Systematickým spôsobom kategorizujú jednotlivé príčiny šikanovania, čím ponúkajú pomerne ucelený náhľad do tejto problematiky. Cennou a prínosnou je kapitola zaoberajúca sa možnosťami identifikácie jednotlivých rôľ žiakov v triede pri šikanovaní. Uvedomujúc si, že na Slovensku sa neustále inšpirujeme výskumami realizujúcimi sa v zahraničí, autori prinášajú súhrn poznatkov z niektorých vybraných oblastí šikanovania ako výskytu a foriem šikanovania v podmienkach školy; významu medzipohľavných rozdielov na výskyt, druhy a formy

šikanovania; charakteristike osobnosti a rodinného prostredia agresora a obeť, i novému fenoménu agresívneho správania vo virtuálnom priestore - kyberšikanovaní. Druhá, najrozsiahlejšia kapitola je orientovaná na výskum psychologických aspektov šikanovania u žiakov druhého stupňa základných škôl. Konkrétnym zámerom bola analýza chápania šikanovania, vnímanie správania aktérov šikanovania žiakmi v triede, zameranie na emocionálne hľadisko žiakov v súvislosti so šikanujúcim správaním, analýza štruktúry rodiny a sebahodnotenia aktérov šikanovania ako aj ich vzájomné vzťahy a súvislosti. Autori na takmer 500 žiakoch prinášajú prostredníctvom kvantitatívno – kvalitatívnej analýzy zaujímavé zistenia najmä v oblasti tzv. morálnych výpadkov jednotlivcov, ktoré súvisia so selektívnou aktiváciou autoreaktívnych vplyvov. V závere si autori kladú otázku, prečo je výskyt šikanovania v triedach pomerne vysoký, ak 1/3 žiakov je v roli obrancov obeť šikanovania. Hľadanie odpovedí bude pravdepodobne predmetom skúmania v ďalších analýzach. Autori monografie zároveň poukazujú na nebezpečie uzavretých skupiniek dievčat, v ktorých sa objavuje skrytá agresia a náročná identifikácia spôsobov šikanovania. V tretej kapitole autori ponúkajú prehľad vybraných zahraničných preventívnych programov, ako i intervenčné metódy pri zvládaní šikanovania v triede.

Monografia svojím obsahom ponúka prepojenie teoreticko –metodologicko-aplikačných aspektov prístupu ku šikanovaniu, čím nabáda k realizácii ďalších výskumov, ako aj k zamysleniu ako dosahovať pozitívnu efektivitu v intervencii a prevencii šikanovania, v zložitom dynamickom mechanizme, akým nepochybne je problematika šikanovania v psychológii.